

Geacht Kamerlid,

Terwijl corona ons in haar greep heeft, zet de opwarming van de aarde onverminderd door. Volgens de IPCC liggen we op koers naar een opwarming van ruim boven de twee graden. Zelfs met een opwarming van 1,5 graad zullen we te maken krijgen met onomkeerbare en zeer ernstige gevolgen voor onze gezondheid, water en voedselzekerheid, en economie.¹ De effecten zijn al zichtbaar. Extreme weersomstandigheden gerelateerd aan het klimaat zijn de voornaamste reden dat mensen hun woonplaatsen ontvluchten. Cyclonen, overstromingen en bosbranden jagen 3 keer meer mensen op de vlucht dan conflict.²

De komende 4 jaar zijn bepalend om klimaatverandering te vertragen en mensen voldoende weerbaar te maken voor de gevolgen van klimaatverandering. Als we de inzet niet vergroten zal door de effecten van klimaatverandering het aantal mensen dat in armoede leeft in 2030 met 100 miljoen zijn toegenomen.³ Deze mensen ondervinden de consequenties van ons gedrag en gebrek aan daadkracht van de afgelopen decennia. Nederland komt haar internationale klimaatafspraken niet na. Als we internationaal serieus willen worden genomen in het pleiten voor ambitieuze doelen voor mitigatie en adaptatie zullen we ons allereerst zelf aan de afspraken moeten houden. **Daarom pleiten wij voor een paragraaf in het regeerakkoord met betrekking tot internationaal klimaatbeleid**, waarin de volgende punten worden opgenomen:

- 1. Beleidscoherentie
Nederland stopt met elke vorm van publieke financiering voor de fossiele industrie, en brengt haar handels- en landbouwbeleid in lijn met haar klimaatbeleid en het streven naar circulariteit en een lagere voetafdruk.
- 2. Klimaatfinanciering in lijn met ons eerlijke aandeel
Nederland maakt, conform het klimaatakkoord van Parijs, klimaatfinanciering van €1,7 miljard beschikbaar bovenop de begroting Ontwikkelingssamenwerking. Nederland zet het publieke deel van deze middelen vooral in voor adaptatie die ten goede komt voor het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van de mensen die nu al het hardst getroffen worden door klimaatverandering.
- 3. Vergroten van effectiviteit klimaatfinanciering
Nederland zet in op het vergroten van de toegang en zeggenschap van lokale actoren tot klimaatfinanciering met speciale aandacht voor vrouwen en gemarginaliseerde groepen - en waarborgt mensenrechten en het behoud van ecosystemen in de besteding van deze middelen.

Voor verdere toelichting van deze drie punten verwijs ik u naar de uitwerking op de volgende pagina's.

Met vriendelijke groeten,

Reintje van Haeringen, CEO CARE Nederland mede namens Marit Maj, directeur ActionAid, Daniëlle Hirsch, directeur BothEnds, Kees Zevenbergen, directeur Cordaid, Edwin Huizing, directeur HIVOS, Michiel Servaes, directeur Oxfam Novib.

¹ Zie het Special Report van het International Panel on Climate Change: <http://www.ipcc.ch/report/sr15/>

² Zie het Global Report on Internal Displacement: <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2020>

³ Zie het World Bank Group rapport Shock Waves, Managing the Impacts of Climate Change on Poverty: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/22787/9781464806735.pdf>

1. Beleidscoherentie

A. **Geen publieke middelen naar de fossiele industrie.** Nederland moet het voorbeeld van het Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten en de Europese Unie volgen en stoppen met alle publieke ondersteuning van fossiele financiering in het buitenland met leningen, garanties en verzekeringen, zoals de exportkredietverzekeringen (EKV) die via de Nederlandse staatsbank Atradius DSB worden verstrekt. De overheid verstrekt 17,5 miljard euro aan subsidies voor fossiel binnen Nederland, en 1,5 miljard aan fossiele exportsteun en fossiele steun via staatsbedrijven.ⁱ

B. **Coherent beleid.** De nieuwe regering moet zich committeren aan vermindering van de CO₂-uitstoot in Nederland en de hele EU van 65%.ⁱⁱ In ieder geval moet het voorstel van het Europees Parlement om de uitstoot met tenminste 60 procent te verlagen in vergelijking met 1990 worden gesteund. Ook ons handels- en landbouwbeleid moet in lijn zijn met de klimaatdoelen en met het streven naar het verlagen van onze ecologische voetafdruk. De Monitor Brede Welvaart laat zien dat onze welvaart op dit moment ten koste gaat van de welvaart en biodiversiteit – en dus de weerbaarheid tegen klimaatverandering – in het buitenland.ⁱⁱⁱ Via onze handelsverdragen en -relaties houden we een intensief landbouwmodel in stand dat in veel landen tot ontbossing en de aantasting van ecosystemen leidt, en lokale producenten uit de markt drukt. Het handels- en landbouwbeleid moet streven naar een circulaire landbouw en een verkleining van onze wereldwijde voetafdruk in lijn met onze ambitie deze te halveren in 2050.^{iv}

2. Klimaatfinanciering in lijn met ons eerlijke aandeel

A. **Verhoog de klimaatfinanciering.** Rijke landen hebben in 2009 in Kopenhagen toegezegd \$100 miljard per jaar te zullen 'mobiliseren' vanaf 2020 voor adaptatie en mitigatie in ontwikkelingslanden. Deze afspraak is in 2015 onderdeel geworden van het Akkoord van Parijs. De Nederlandse klimaatfinanciering zou tenminste €1,7 miljard per jaar moeten bedragen, bovenop de ODA bijdrage van 0,7% BNI. Dit is ons eerlijke aandeel, op basis van economisch gewicht^v en de afspraak van de klimaatop in Kopenhagen dat klimaatfinanciering 'nieuw en additioneel' moeten zijn. Dit kan bijvoorbeeld gefinancierd worden via emissie heffingen.

B. **Meer inzet op adaptatie.** Afgesproken is dat er een evenwicht moet zijn tussen klimaatfinanciering voor adaptatie en mitigatie. Nederland gebruikt veel publiek geld om private investeringen te mobiliseren. Van private investeringen is bekend dat ze grotendeels naar mitigatie- en weinig naar adaptatiemaatregelen gaan.^{vi} De vermenging van publieke en private financiering verhult het achterblijven van adaptatie.

C. **Maak heldere en ambitieuze afspraken.** In Glasgow in November dit jaar worden onderhandelingen gestart voor verhoging van de klimaatfinanciering voor de jaren 2026-2030. De huidige \$100 miljard belofte geldt daarbij als 'vloer'. Het is wenselijk dat daarbij publieke en private financieringsstromen, en adaptatie en mitigatie worden ontleed, door aparte doelen af te spreken. Volgens UNEP^{vii} en de door Nederland geïnitieerde Global Commission on Adaptation^{viii} kunnen alleen al de kosten voor adaptatie oplopen tot \$300 miljard in 2030. Nederland moet daarbij ambitieus inzetten op een apart doel voor publiek geld voor adaptatie.

D. **Verlies en schade ten gevolge van klimaatverandering.** Nederland moet ontwikkelingslanden steunen in het streven naar een nieuw financieringsmechanisme voor klimaat-gerelateerde verlies en schade ('loss and damage'). Daarvoor is nu niks geregeld, terwijl veel ontwikkelingslanden al zware schade lijden waartegen adaptatie niet meer opgewassen is. Dit zou bijvoorbeeld kunnen worden gefinancierd uit een 'climate damages tax' op de fossiele industrie. Als minimum zouden schulden moeten worden kwijtgescholden tijdens klimaat-gerelateerde crisissituaties (zoals een orkaan, droogte).

3. Vergroot de effectiviteit van beschikbare klimaatfinanciering

A. **Zet in op lokale toegang tot financiering en besluitvorming.** Het merendeel van de huidige klimaatfinanciering komt niet terecht waar het het hardst nodig is. In 2017–18, kwam slechts 20,5% van bilaterale klimaatfinanciering bij de hardst getroffen en armste landen terecht en 3% bij kleine eilandstaten.^{ix} Daarbij hebben lokale actoren zeer beperkt directe toegang tot klimaatfinanciering, met name vrouwen en gemarginaliseerde groepen.^x Op dit moment gaat 44% van de Green Climate Fund (GCF) gelden naar slechts 4 actoren (EBRD, UNDP, Wereldbank en ADB), en 81% van alle GCF gelden lopen via internationale organisaties.^{xi} Ook het Dutch Fund for Climate and Development zet specifiek in op het mobiliseren van privaat geld. Lokale toegang is niet alleen van belang gezien de focus van het Nederlandse BHOS beleid op inclusiviteit en de behoeften van de meest gemarginaliseerde bevolkingsgroepen; het actief ondersteunen van context-specifieke kennis en initiatieven van lokale actoren vergroot ook de effectiviteit. Zie ook de Principles on Locally Led Adaptation, gelanceerd tijdens de Climate Adaptation Summit door Nederland georganiseerd in februari 2021.^{xii}

B. **Waarborg gender-responsiviteit en behoud ecosystemen.** Het behoud en duurzame beheer van gezonde ecosystemen zijn van cruciaal belang voor onze adaptatie capaciteit. Vrouwen spelen daarin een zeer belangrijke rol. Vrouwen zijn ook de voorlopers in het vinden van innovatieve manieren om zich aan te passen aan klimaatverandering. Nederland toont internationaal leiderschap in het agenderen van gendergelijkheid en vrouwenrechten. De praktijk is echter weerbarstig, ondanks ambitieuze doelstellingen van klimaatfondsen en programma's. Gender- en duurzaamheidscriteria zijn niet 'hard' of zijn ondergeschikt aan economische criteria. Veel grootschalige klimaatprojecten, waaronder waterkrachtcentrales of geothermieprojecten, tasten juist ecosystemen aan en werken genderongelijkheid en mensenrechtenschendingen in de hand. Zet daarom in op strikte criteria, actieve monitoring en transparante (gender) impact analyses, ook in door externe partijen zoals FMO geïmplementeerde instrumenten.

ⁱ Zie onder meer: <https://www.mejudice.nl/artikelen/detail/subsidie-voor-fossiele-brandstoffen-ongekend-groot>; <https://milieudefensie.nl/actueel/past-time-for-action-subsidies-and-public-finance-for-fossil-fuels-in-the-netherlands>; <https://www.bothends.org/nl/Actueel/Publicaties/The-fossil-elephant-in-the-room/>

ⁱⁱ Zie: <https://caneurope.org/factsheet-science-shows-65-emission-reduction-by-2030-is-feasible-and-pays-off>

ⁱⁱⁱ Zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2020/21/monitor-brede-welvaart-de-sustainable-development-goals-2020>

^{iv} Zie <https://www.pbl.nl/publicaties/halveren-van-de-nederlandse-voetafdruk>

^v Het Nederlandse BNI is zo'n 2% van het gezamenlijk BNI van de groep van UNFCCC Annex 2 landen, die zich gezamenlijk geïnteresseerd hebben aan de \$100 miljard. Zie: <https://data.oecd.org/natincome/gross-national-income.htm>

^{vi} Zie OECD, *Climate Finance report*, p.8: <http://www.oecd.org/environment/climate-finance-provided-and-mobilised-by-developed-countries-in-2013-18-f0773d55-en.htm>

^{vii} UN Environment Programme, *Adaptation Gap Report 2020*, p.14: <https://www.unep.org/resources/adaptation-gap-report-2020>

^{viii} Global Centre for Adaptation, *State and Trends Report 2020*, p. 4: <https://gca.org/reports/state-and-trends-in-adaptation-report-2020>

^{ix} Zie Oxfam, *Climate Finance Shadow Report 2020*: <https://www.oxfam.org/en/research/climate-finance-shadow-report-2020>

^x Minder dan 10% van de US \$17 miljard klimaatfinanciering uit internationale klimaatfondsen tussen 2003 en 2016 ging direct naar lokaal niveau (IIED, 2017, *Delivering real change: Getting international climate finance to the local level*, <http://pubs.iied.org/pdfs/10178IIED>). En minder dan 0,2% van filantropische financiering richt zich expliciet op vrouwen en milieu (Global Greengrants Fund, Prospera, 2018, *Our Voices, Our Environment: The State of Funding for Women's Environmental Activism*

^{xi} Overzicht verdeling klimaatfinanciering in het Green Climate Fund (maart 2021): <https://www.greenclimate.fund/document/gcf-b28-inf09>

^{xii} Zie <https://www.wri.org/our-work/project/global-commission-adaptation/principles-locally-led-adaptation>